Analyysi

Suomen kustannuskilpailukyky voi heikentyä koronakriisin jäädessä taakse

Suomen talous | 25.08.2021 | Lauri Kajanoja

KIRJOITTAJA

Lauri Kajanoja

Työn hinta näyttää Suomessa vuosien 2019 ja 2021 välillä nousevan suhteessa euroalueen keskiarvoon. Tuottavuuskehitys ei koronakriisin aikana ole ollut Suomessa yhtä heikkoa kuin euroalueella keskimäärin, mutta ennusteiden mukaan tämä ero tasoittuu koronakriisin vähitellen väistyessä. Jos näin käy, Suomen kustannuskilpailukyky voi heikentyä. Paljon riippuu myös siitä, mitä työehdoista sovitaan lähikuukausina.

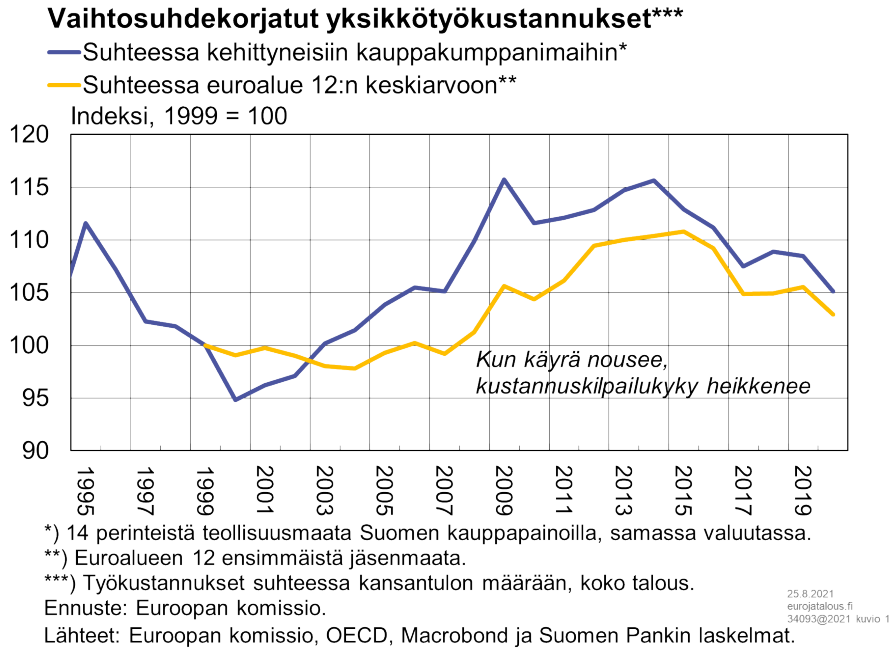
Kustannuskilpailukyky vaikuttaa osaltaan siihen, miten vientituotanto ja työllisyys kehittyvät koronakriisistä noustaessa ja sen jälkeen. Jos työn hinta nousee Suomessa suhteessa keskeisiin kauppakumppanimaihin ilman vastaavaa pitkäaikaisesti muita maita parempaa

tuottavuuskehitystä, viennin ja työllisyyden näkymät heikkenevät.

Pandemiaa edeltäneinä vuosina 2018 ja 2019 Suomen kustannuskilpailukyky pysyi suurin piirtein ennallaan, kun se sitä ennen vuosina 2016 ja 2017 oli kohentunut tuntuvasti. Tähän viittaavat kustannuskilpailukyvyn indikaattorit kuten koko talouden vaihtosuhdekorjatut yksikkötyökustannukset ja teollisuuden reaaliset yksikkötyökustannukset (kuviot 1 ja 2). Kustannuskilpailukyvyn merkitystä ja mittareita esittelee Kajanoja (2017).

Kuvio 1.

Heikko tuottavuuskehitys Suomen ulkopuolella vuonna 2020 johti suhteellisten vaihtosuhdekorjattujen yksikkötyökustannusten laskuun Suomessa

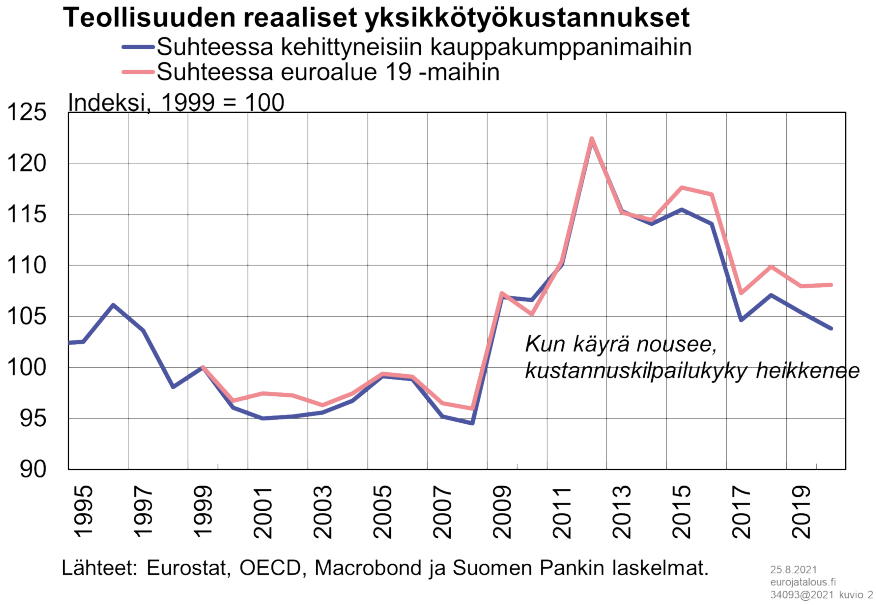

*) 14 perinteistä teollisuusmaata Suomen kauppapainoilla, samassa valuutassa.
**) Euroalueen 12 ensimmäistä jäsenmaata.
***) Työkustannukset suhteessa kansantulon määrään, koko talous.
Ennuste: Euroopan komissio.
Lähteet: Euroopan komissio, OECD, Macrobond ja Suomen Pankin laskelmat.

25.8.2021
eurojatalous.fi
34093@2021 kuvio 1

Kuvio 2.

Teollisuuden kannattavuus suhteessa muihin maihin ei ole juuri muuttunut viime vuosina

Seuraavassa tarkastellaan kustannuskilpailukykyä vertaamalla Suomea pääosin euroalueen keskiarvoon tai euroalue 12 -maiden keskiarvoon. Viimeksi mainittu ryhmä koostuu niistä 12 maasta, jotka ensimmäisinä ottivat euron käyttöön. Nämä samaa valuuttaa käyttävät kehittyneet teollisuusmaat tarjoavat hyödyllisen vertailukohdan Suomelle. Tarkastelu perustuu osin yksikkötyökustannuksiin ilman vaihtosuhdekorjausta. Vaihtosuhdekorjauksen merkitys ei tarkasteltavien vuosien osalta ole odotusten mukaan suuri. Nämä käytettävien tietojen valinnat perustuvat siihen, mitä tietoja on saatavissa ja miten näitä tietoja voidaan ytimekkäästi esittää.

Pandemian aikana työn hintaa ja tuottavuutta koskevien tilastojen tulkitseminen on sisältänyt tavallista enemmän epävarmuutta, kun työmarkkinoiden kehitys on ollut hyvin poikkeavaa ja keskeisissä indikaattoreissa on nähty jyrkkiä vaihteluita. Samasta syystä nykyisiin ennusteisiin liittyy runsaasti epävarmuutta.

Yksikkötyökustannukset nousivat vuonna 2020 euroalueella tuntuvasti Suomeen nähden, kun tuottavuus supistui

Vuonna 2020 vaihtosuhdekorjattujen yksikkötyökustannusten kehitys viittaa kustannuskilpailukyvyn paranemiseen. Tuolloin työn hinta Suomessa nousi suhteessa euroalueen keskiarvoon, kun sitä mitataan palkansaajakorvauksilla palkansaajaa kohti. Kun kuitenkin samaan

aikaan työn tuottavuus henkeä kohti laskettuna supistui jyrkemmin euroalueella kuin Suomessa, yksikkötyökustannukset laskivat Suomessa suhteessa euroalueen keskiarvoon.

Mitä tuoreimmat tiedot kertovat yksikkötyökustannusten viimeaikaisesta kehityksestä Suomessa ja euroalueella? Tähän voi hakea vastausta neljännesvuosittaisista tilastoista. Niissä on nähty koronakriisin aikana jyrkkiä vaihteluita. Vaihtelut ovat johtuneet osittain pandemian aiheuttamista rajoituksista ja muista tuotannon esteistä, niihin liittyneistä lyhennetyn työajan järjestelyistä ja lomautuksista eri maissa ja myös mm. työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen väliaikaisista alennuksista.

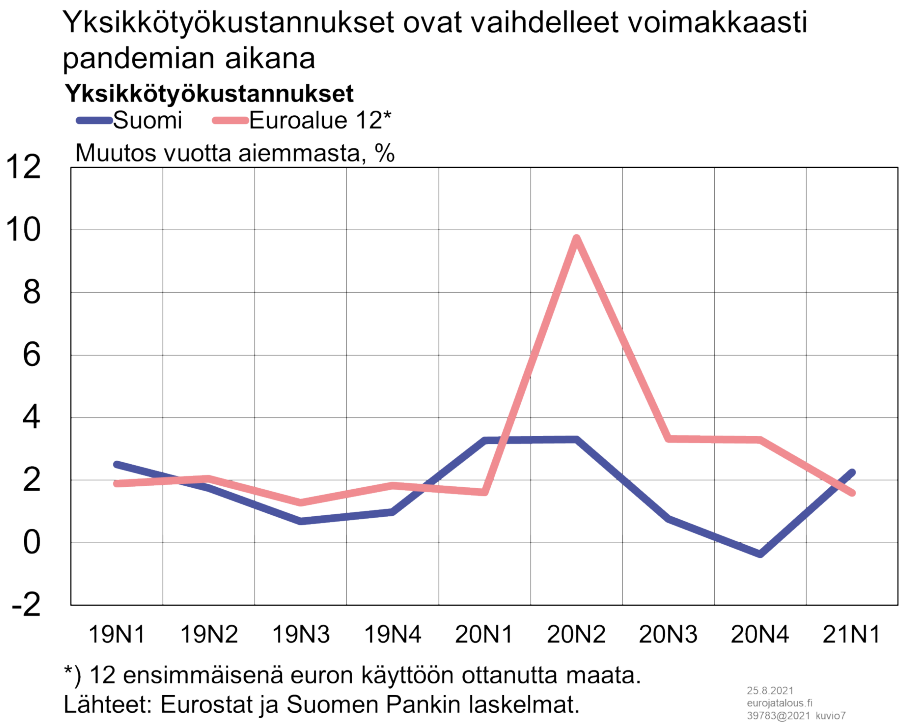
Euroalueen tilanne näyttää osin normalisoituneen vuoden 2021 alkuun mennessä

Yksikkötyökustannusten kehityksessä eri maissa nähtyjen jyrkkien vaihtelujen voi nähdä seuranneen suurelta osin sellaisista tekijöistä, jotka jäänevät väliaikaisiksi. Kun verrataan Suomen ja euroalueen yksikkötyökustannusten kehitystä neljännesvuosittain, havaitaan, että vuoden 2021 ensimmäiseen neljännekseen mennessä jyrkimmät vaihtelut näyttävät suurelta osin tasoittuneen (kuvio 3).

Euroalueen yksikkötyökustannusten kehityksen normalisoituminen vuoden 2021 alkuun mennessä johtuu suurelta osin siitä, että henkeä kohti laskettu työn tuottavuus on jo pitkälti noussut syvästä kuopasta, jonne se vajosi vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Suomessa yksikkötyökustannusten nousu vuoden 2021 alussa johtuu osin työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen noususta, jossa suuri merkitys oli eläkevakuutusmaksujen väliaikaisen alennuksen päättymisellä. Neljännesvuosittaisia tilastotietoja käsitellään tarkemmin tämän artikkelin liitteessä.

Pandemia ei ole vielä ohi, eivätkä siihen liittyvät liikkumisen ja elinkeinotoiminnan rajoitukset ole kokonaan poistuneet. Niinpä on syytä odottaa, että työn hintaa ja tuottavuutta kuvaavissa tiedoissa voidaan nähdä tuntuvia vaihteluita vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen jälkeenkin. Yhtä suuria vaihteluita kuin vuoden 2020 aikana on tuskin kuitenkaan odotettavissa.

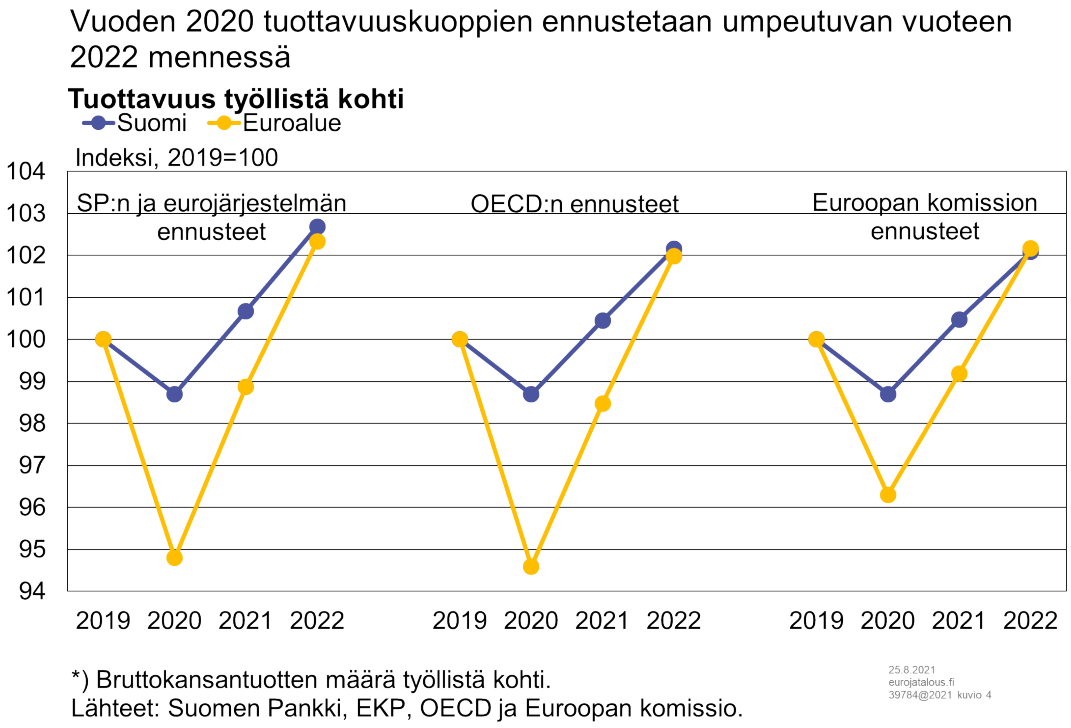
Kuvio 3.

Ennusteiden mukaan tuottavuuden äkilliset menetykset korvautuvat tänä ja ensi vuonna

Myös touko- ja kesäkuussa 2021 julkaistut ennusteet viittaavat siihen, että vuosikeskiarvoja tarkasteltaessa työn tuottavuus nousee euroalueella vuonna 2021 osittain siitä syvästä kuopasta, jonne se vajosi vuonna 2020 pandemian takia (kuvio 4). Suomessa kuoppa ei ollut läheskään yhtä syvä ja vastaavasti palautuminen siitä on vaimeampaa. Tuottavuuskehityksen ennustetaankin vuosina 2021 ja 2022 olevan euroalueella vahvempaa kuin Suomessa. Vuoteen 2022 mennessä Suomen vuonna 2020 saavuttama tuottavuusetu euroalueeseen nähden kumoutuu ennusteiden mukaan kokonaisuudessaan. Tämä osaltaan heikentää Suomen kustannuskilpailukyvyn näkymiä, kun tarkastellaan muutoksia vuosina 2021 ja 2022.

Kuvio 4.

Kansainvälisten organisaatioiden ennusteet kertovat euroalueen elpymisnäkymistä

Kun tarkastellaan, mikä koko talouden yksikkötyökustannusten kehitys koronakriisin alusta sen oletettuun loppuun asti tulee olemaan ja millaisten näkymien vallitessa Suomessa käydään lähikuukausina työehtosopimusneuvotteluita, vastauksia voidaan jossain määrin hakea kansainvälisistä talousennusteista. Ne eivät anna Suomen kustannuskilpailukyvyn näkymistä yhtenäistä kuvaa. Osa niistä viittaa sen heikkenemiseen ja osa vahvistumiseen (taulukko 1).

Touko-kesäkuussa 2021 julkaistut ennusteet						
	SP:n ja eurojärjestelmän ennusteet		**OECD:n ennusteet**		**Euroopan komission ennusteet**	
	Suomi	Euroalue	Suomi	Euroalue	Suomi	Euroalue

**) Palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti*

***) BKT:n määrä työllistä kohti.*

Lähteet: Suomen Pankki, EKP, OECD, Euroopan komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

Touko-kesäkuussa 2021 julkaistut ennusteet						
Muutos vuodesta 2019 vuoteen 2021, %						
Työn hinta*	4,1	2,7	3,1	2,3	2,0	2,8
Tuottavuus**	0,7	-1,1	0,5	-1,5	0,5	-0,8
Yksikkötyökustannukset	3,3	4,0	2,6	3,9	1,5	3,7
Muutos vuodesta 2019 vuoteen 2022, %						
Työn hinta*	6,5	5,7	5,1	5,1	4,0	5,3
Tuottavuus**	2,7	2,3	2,2	2,0	2,1	2,2
Yksikkötyökustannukset	3,6	3,3	2,9	3,0	1,9	3,0

) Palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti

****) BKT:n määrä työllistä kohti.***

Lähteet: Suomen Pankki, EKP, OECD, Euroopan komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

Taulukon 1 lukuja voi hyödyllisesti käyttää euroalueen näkymien hahmottamiseen. Ennusteet antavat siitä melko yhtenäisen kuvan, joka lienee tuoreimpien tietojen valossa edelleen varsin ajankohtainen. Taulukon 1 luvut antavat melko yhtenäisen kuvan myös tuottavuuskehityksestä Suomessa.

Työn hinnan voi odottaa Suomessa nousevan euroalueen keskiarvoon verrattuna

Suomen työn hinnan kehityksestä taulukossa 1 esitetyt luvut eivät kuitenkaan ole kaikilta osin ajan tasalla. Ennusteiden julkistamisen jälkeen tilastotiedot Suomen palkansaajakorvauksista palkansaajaa kohti ovat tarkentuneet niin, että uuden tiedon mukaan niiden muutos vuonna 2020 oli +0,8 %, kun se ennusteita laadittaessa oli -0,1 %. Lisäksi Euroopan komission ja OECD:n ennusteissa ei ilmeisesti ole ainakaan täysimääräisesti huomioitu työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen vuoden 2021 alussa toteutunutta tuntuvaa nousua Suomessa.

Vuonna 2021 palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti nousevat Suomessa Suomen Pankin ennusteen mukaan 4,2 %. [1] Vuosien 2019 ja 2021 välillä palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti nousisivat edellä mainittujen lukujen perusteella 0,8 % + 4,2 % = 5 %. Taulukossa 1 esitetyt

kansainvälisen tahojen ennusteet työn hinnan kehityksestä euroalueella samalla aikavälillä ovat 2,7 %, 2,3 % ja 2,8 %. Niiden keskiarvo on 2,6 %.

Kun tarkastelu ulotetaan vuoteen 2022, Suomen Pankin ennusteen mukaan palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti nousevat Suomessa 2,3 %. [2] Siten työn hinnan kokonaismuutos vuosien 2019 ja 2022 välillä olisi Suomessa 5 % + 2,3 % = 7,3 %. Taulukossa 1 esitettyjen kansainvälisen tahojen ennusteet työn hinnan kehityksestä euroalueella samalla aikavälillä ovat 5,7 %, 5,1 % ja 5,3 %. Niiden keskiarvo on 5,4 %.

Toteutuva työn hinnan kehitys Suomessa vuonna 2022 riippuu luonnollisesti pitkälti niistä työehtosopimuksista, joita odotetaan solmittavan lähitulevaisuudessa. Euroalueellakin kehitys voi toki poiketa ennustetusta.

Kompensoiko parempi tuottavuuskehitys Suomen työn hinnan nopeamman nousun?

Kun ennakoidaan yksikkötyökustannusten kehitystä, tarkastelussa voidaan nojata tuottavuutta koskeviin ennusteisiin (kuvio 3 ja taulukko 1). Niiden mukaan vuosien 2019 ja 2021 välillä työn tuottavuus supistuisi euroalueella Suomeen nähden 1,3–1,8 %. Tämä ero kompensoisi yli puolet Suomen nopeamman työn hinnan nousun vaikutuksesta yksikkötyökustannuksiin. Yksikkötyökustannusten voisi tällä perusteella odottaa vuosien 2019 ja 2021 välillä nousevan Suomessa vain vajaan prosenttiyksikön enemmän kuin euroalueella.

Vuoteen 2022 tultaessa euroalueen tuottavuuskuopan ennustetaan kuitenkin täyttyvän niin, että tuottavuuskehitys vuosien 2019 ja 2022 välillä olisi jotakuinkin sama Suomessa ja euroalueella. Jos näin käy, seurauksena näyttäisi olevan, että vuosien 2019 ja 2022 välillä yksikkötyökustannukset nousisivat Suomessa tuntuvasti enemmän kuin euroalueella keskimäärin.

Edellä esitettyihin lukuihin liittyvät epävarmuustekijät ovat luonnollisesti sitä suurempia mitä kauemmas tulevaisuuteen katsotaan. Tuottavuuden kasvua koskevat ennusteet ovat keskimäärin epäluotettavampia kuin työn hintaa koskevat. Tuottavuuden kehityksestä voidaankin tehdä myös vaihtoehtoisia oletuksia.

Jos tuottavuutta koskevat ennusteet eivät toteudu ja koronakriisi jättää siihen pitkäaikaisesti suuremman jäljen euroalueella kuin Suomessa, laskelman tulokset muuttuvat yksikkötyökustannusten osalta. Tällöin euroalueeseen verrattuna Suomen yksikkötyökustannukset nousevat vuoteen 2022 mennessä vähemmän kuin edellä esitetyssä laskelmassa.

Johtopäätöksiä: Työn hinnan nousu Suomessa voi johtaa kustannuskilpailukyvyn heikkenemiseen, kun koronakriisi jää vähitellen taakse

Talous on Suomessa selvinnyt ainakin toistaiseksi koronakriisistä paremmin kuin monissa muissa maissa. Tuotannon supistuminen jäi meillä kansainvälisessä vertailussa vähäiseksi. Yritysten palkanmaksukyvyn osalta tämä on tarkoittanut, että se ei Suomessa ole kehittynyt yhtä huonosti kuin monessa muussa maassa. Siten yksikkötyökustannukset pienenivät Suomessa vuonna 2020 suhteessa euroalueen keskiarvoon ja kauppakumppanimaihin laajasti.

Viennin ja työllisyyden näkymien kannalta tärkeää on, miten yksikkötyökustannukset kehittyvät Suomessa muihin maihin verrattuna, kun koronakriisi jää vähitellen taakse. Kriisin syvimmän vaiheen jyrkät muutokset työn hinnan ja tuottavuuden mittareissa jäänevät monilta osin väliaikaisiksi, mihin vuoden 2021 alkua koskevat tilastotiedot jo viittaavat.

Kun tarkastellaan kehitystä vuosien 2019 ja 2021 välillä, työn hinta nousee Suomessa näillä näkymin tuntuvasti suhteessa euroalueen keskiarvoon. Tilanne on sama, kun tarkastellaan kehitystä vuosien 2019 ja 2022 välillä. Euroalueen heikomman tuottavuuskehityksen takia ero yksikkötyökustannusten muutoksissa ei aluksi ole yhtä suuri kuin työn hinnan muutoksissa.

Jos työn tuottavuus euroalueella elpyy ennusteiden mukaisesti koronakriisin hellittäessä, Suomen kustannuskilpailukyvyn voi odottaa heikkenevän ainakin suhteessa euroalueeseen. Ennusteisiin liittyy kuitenkin toki runsaasti epävarmuutta. Vuoden 2022 osalta Suomen kustannuskilpailukyky riippuu pitkälti siitä, mitä työehdoista sovitaan lähikuukausina.

LIITE: Viimeaikaiset tilastotiedot

Kriisin aikana työn hinta ja tuottavuus ovat vaihdelleet voimakkaasti

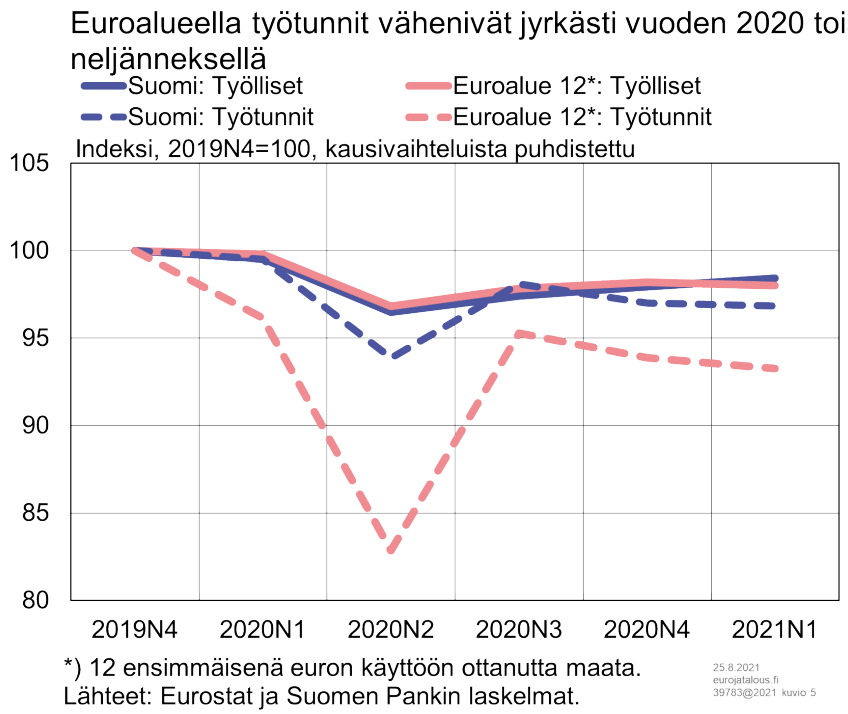
Tällä hetkellä ovat käytettävissä tilastotiedot työn hinnan ja tuottavuuden kehityksestä koronakriisin vuoden 2021 ensimmäiselle vuosineljännekselle asti. Näiden tietojen tulkitseminen ei tulevan kehityksen kannalta ole ongelmatonta. Niihin ovat vaikuttaneet ratkaisevan paljon tuotannon ja työmarkkinoiden kehityksen sellaiset piirteet, jotka lienevät suurelta osin väliaikaisia.

Monessa euroalueen maassa on koronakriisin aikana käytetty ennen näkemättömän laajasti julkisen vallan tukemia lyhennetyn työajan järjestelmiä ja lomautusmenettelyjä. Uusia järjestelmiä

luotiin koronakriisiä varten. Huhtikuussa 2020 tällaisten järjestelyjen piirissä oli euroalueen neljässä suurimmassa maassa 15–34 prosenttia työntekijöistä (EKP 2020a). Kansainvälisen finanssikriisin aikana vuonna 2009 vastaavat luvut olivat 0–4 prosenttia. Koronakriisi on siten tässä suhteessa ollut hyvin poikkeuksellinen.

Työtunnit vähentyivätkin euroalueella jyrkästi suhteessa työllisten määrään vuoden 2020 alkupuoliskolla (kuvio 5). Kun sen jälkeen tuotanto on elpynyt, työtuntien määrä on kasvanut.

Kuvio 5.

Työn hintaa koskevien tilastojen suoraviivaista tulkitsemista estää osaltaan sekin, että osassa euroalueen maita lyhennetyn työajan järjestelmien ja lomautusten yhteydessä maksettava julkinen tuki maksetaan suoraan työntekijöille ja osassa työnantajien kautta (EKP 2020b). Siten järjestelyt näkyvät osin työntekijöiden saamissa tulonsiirroissa mutta osin myös palkansaajakorvauksissa. Suomessa lomautusjärjestelmän käyttö pienentää työllistä kohti laskettavia palkansaajakorvauksia.

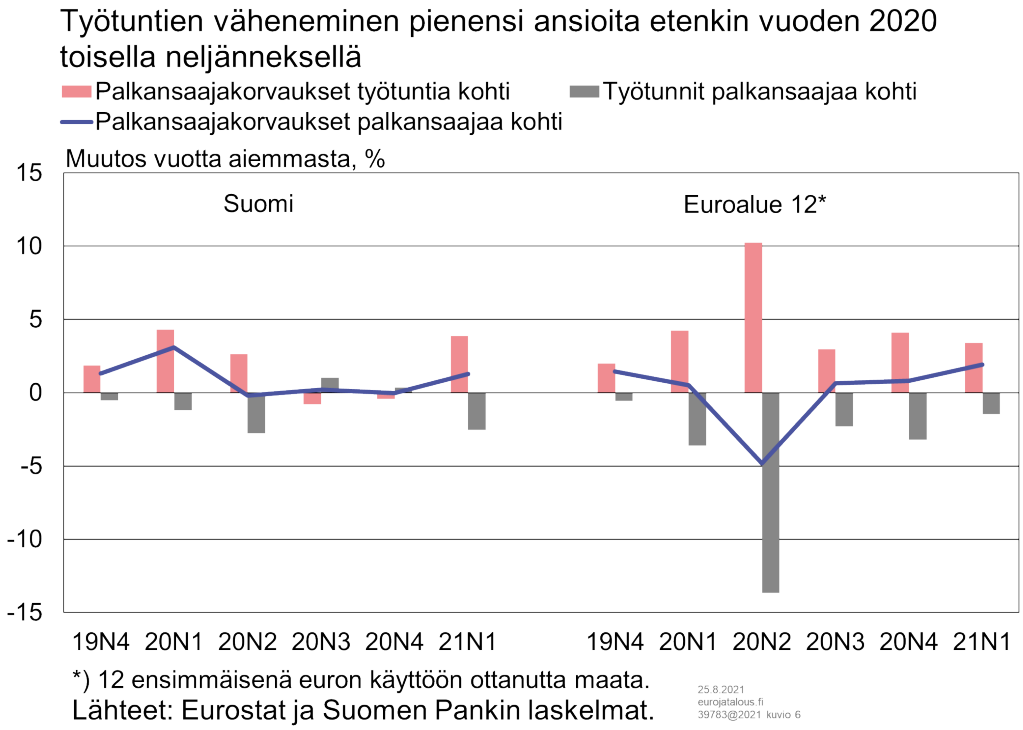
Lisäksi tilastoissa näkyvään työn hintaan vaikuttavat työnantajien sosiaaliturvamaksujen väliaikaiset alennukset eri maissa vuoden 2020 aikana. Palkansaajakorvausten ja työn tuottavuuden keskiarvoihin vaikuttaa myös se, että koronakriisin aiheuttama vähennys työllisten määrässä ja työtunneissa vaihtelee voimakkaasti toimialojen välillä. Jos kriisin vaikutukset ovat keskittyneet matalien palkkojen ja pienen tuottavuuden toimialoille, tämä osaltaan kasvattaa

työntekijää tai työntuntia kohti laskettuja palkansaajakorvauksia sekä keskimääräistä tuottavuutta.

Euroalue on osin palautunut vuoden 2020 jyrkistä muutoksista

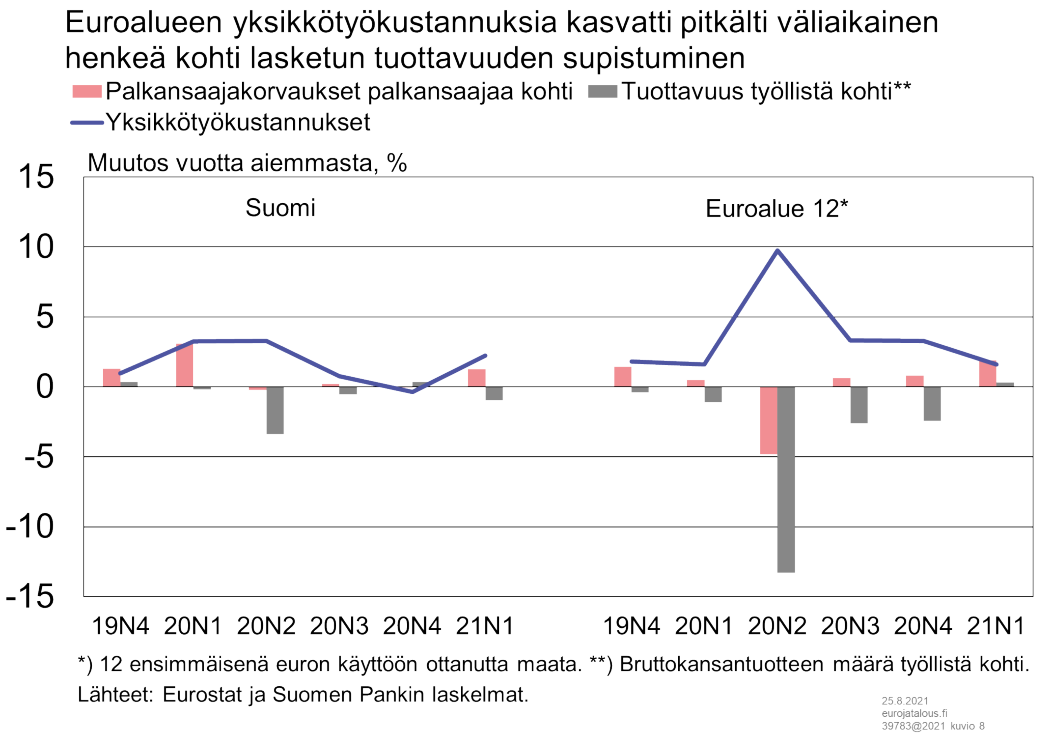
Palkansaajaa kohti lasketut palkansaajakorvaukset pienenivät euroalueella vuoden 2020 alkupuoliskolla jyrkästi johtuen pitkälti henkeä kohti laskettujen työtuntien vähenemisestä (kuvio 6). Näin tapahtui siitä huolimatta, että työtuntia kohti lasketut palkansaajakorvaukset kasvoivat voimakkaasti. Tuntia kohti laskettujen korvausten kasvu johtui todennäköisesti osin siitä, miten lyhennetyn työajan järjestelmät toimivat. Monissa tapauksissa niiden puitteissa palkansaajan kuukaudessa työnantajalta saama korvaus pienenee mutta ei yhtä paljon kuin työtunnit.

Kuvio 6.

Vuoden 2020 toisella neljänneksellä yksikkötyökustannukset kasvoivat voimakkaasti euroalueella, kun taas Suomessa vastaavaa kasvua ei koettu (kuvio 3). Kasvu oli euroalueella seurausta henkeä kohti lasketun työn tuottavuuden supistumisesta (kuvio 7). Se supistui enemmän kuin henkeä kohti lasketut palkansaajakorvaukset. Taustalla oli ilmeisesti pitkälti työtuntien väheneminen, joka pienensi tuotantoa enemmän kuin palkansaajakorvauksia. Sittemmin nämä vaikutukset ovat pitkälti kumoutuneet.

Kuvio 7.

Heiluntaa myös euroalueen ulkopuolella

Yksikkötyökustannusten nopeat vaihtelut koronakriisin aikaa eivät ole rajoittuneet euroalueelle. Niitä on koettu myös muissa Suomen keskeisissä kauppakumppanimaissa kuten Ruotsissa, Yhdysvalloissa, Isossa-Britanniassa, Japanissa ja Tanskassa. Suurimmaksi osaksi vaihtelut ovat olleet samankaltaisia kuin euroalueella. Yksikkötyökustannukset kasvoivat laajasti vuoden 2020 toisella neljänneksellä, ja tästä muutoksesta suurin osa on sittemmin kumoutunut. Suomen vaihtelut ovat olleet näihinkin maihin verrattuna vähäisiä.

Kustannuskilpailukykyyn vaikuttaa osaltaan myös valuuttakurssikehitys. Euron arvo suhteessa Yhdysvaltain dollariin on vaihdellut kriisin aikana tuntuvasti. Suhteessa kauppakumppanimaihin keskimäärin euron ulkoinen arvo on kuitenkin vaihdellut huomattavasti vähemmän. Kun elokuun 2021 puolivälissä eurolla sai 1,18 dollaria, se oli dollariin nähden vahvistunut 7 prosenttia vuoden 2020 tammikuusta. Samaan aikaan Suomen ulkomaankaupan painoilla laskettu valuuttaindeksi oli vahvistunut 0,8 prosenttia.[3] Euron vahvistuminen koronakriisin aikana on siten osaltaan heikentänyt Suomen kustannuskilpailukykyä, mutta ei niin paljon kuin vain euron dollarikurssin kehityksestä voisi päätellä.

Sopimuspalkkojen nousu hidastui euroalueella vuoden 2021 alussa

Kun tarkastellaan työn hinnan ja kustannuskilpailukyvyn tulevien vuosien näkymiä, myös sopimuspalkkojen kehitys voi tarjota hyödyllistä tietoa. Siihen eivät suoraan vaikuta esimerkiksi henkeä kohti laskettujen työtuntien määrän vaihtelut. Sopimuspalkat kuitenkin reagoivat usein työmarkkinakehityksessä tapahtuviin muutoksiin viipeellä, ja euroalueella suuria muutoksia nähdään useimmiten vuodenvaihteissa (EKP 2020c).

Euroalueen sopimuspalkoista on nyt käytettävissä tietoja vuoden 2021 ensimmäiselle neljännekselle asti. Tietojen mukaan niiden vuotuinen nousuvauhti hidastui 1,4 prosenttiin, kun se vuonna 2020 oli keskimäärin 1,8 %. Vaikka yksittäisestä kuukausihavainnosta ei ole syytä vetää painavia johtopäätöksiä, tieto viittaa euroalueen työn hinnan kehityksen vaimeuteen.

Viitteet

1. Suomen Pankin ennustetta voi verrata muiden kotimaisten tahojen ennusteisiin. Ne eivät julkaise ennusteita palkansaajakorvauksista palkansaajaa kohti, mutta vertailua voidaan tehdä ansiotasoindeksiä koskevien ennusteiden osalta. Suomen Pankin kesäkuun 2021 ennuste ansiotasoindeksin vuosimuutokselle vuonna 2021 on 2,3 %. Vastaavat valtiovarainministeriön, PT:n ja ETLAn maalis-toukokuussa julkaistut ennusteet ovat 2,7 %, 2,3 % ja 2,2 %. Palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti nousevat Suomen Pankin ennusteen mukaan selvästi enemmän kuin ansiotasoindeksi, mikä johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen ennustetaan nousevan 1,5 % edellisestä vuodesta. Lisäksi samaan suuntaan vaikuttaa työntekijää kohti laskettujen työtuntien ennustettu kasvu, kun talous elpyy koronakriisistä. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen nousuun vaikuttaa eniten se, että vuoden 2020 keväällä käyttöön otettu työeläkevakuutusmaksujen väliaikainen alennus päättyi vuoden 2021 alussa. ↑
2. Suomen Pankin ennusteissa tehdään tekninen oletus, jonka mukaan työn hinnan nousu seuraa keskipitkällä aikavälillä jotakuinkin nimellisen tuottavuuden kehitystä. ↑
3. Tässä käytetään Euroopan keskuspankin laskemaa indeksiä, joka kuvaa Suomen valuutan vaihtelua suhteessa 19 euron ulkopuoliseen maahan ja muihin euroalueen maihin. ↑

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä.

Asiasanat

koronakriisi, kustannuskilpailukyky, Suomi, tuottavuus, työllisyys, työn hinta